

Spørgsmålet om folkeafstemninger opfatter vi som et supplement til det repræsentative demokrati. Det, at man har brugerbestyrelser, som er af en relativt nyere dato, og borgermøder, som er måske knap så nyt, men alligevel også af nyere dato, udelukker ikke, at man har folkeafstemninger. Efter vores opfattelse er det et supplement til at udbygge deltagelsesdemokratiet.

Det er også karakteristisk, at partier gennem historien har haft forskelligt syn på det med folkeafstemninger. Netop Det Radikale Venstre havde en opfattelse af, at man skulle have folkeafstemninger. Det var også på landsplan, at det netop var noget, man skulle bruge. Det er godt nok en opfattelse, som ligger tilbage i begyndelsen af århundredet, og også Socialdemokratiet havde dengang en opfattelse af, at man skulle bruge folkeafstemninger.

Der er måske for nogles vedkommende en tendens til, at man særlig ønsker at bruge folkeafstemninger, når man ikke selv sidder ved magten. Når man sidder ved magten, er man måske ikke så interesseret i det, for det går jo så godt, synes man, og det kan komme på tværs. Og selvfølgelig kan det komme på tværs, for demokrati kan jo komme på tværs af det, som andre vil.

Når vi lægger meget vægt på, at der er tale om folkets initiativ, og at det er bindende, er det ud fra en principiel opfattelse af, at det skal være folkeafstemninger, som har en klar værdi i forhold til, hvad folket ønsker, og at folket også hænger på det, hvis de vedtager et eller andet. Det skal ikke bare være pjat at have folkeafstemninger.

Når vi ikke synes, at den nuværende form for folkeafstemning, hvor kommunerne selv kan lægge tingene ud, er særlig tilfredsstillende, er det, fordi det er kommunerne selv, der bestemmer, om noget skal lægges ud. Vi synes sådan set, at det var folk, der skulle bestemme, om de ville have noget lagt ud, som andre ellers skulle træffe beslutning om.

Der er en tendens til, at der er to typer sager, man sender ud til folkeafstemning. Den ene type er en sag, hvor flertallet synes, at det her bliver vi fantastisk populære på at sende ud til folkeafstemning. Her har vi vind i sejlene. Lad os lige høre, hvad folket mener, om de ikke også er enige med os.

Den anden type er dér, hvor man vil løbe fra ansvaret, og det er sådan set noget underligt noget, fordi man ellers argumenterer for, at

det repræsentative demokrati skal være det bestemmende. Men hvis der er nogle, der gerne vil overlade ansvaret til andre, laver de en vejledende folkeafstemning, som de vel i øvrigt altid retter sig efter, fordi de ikke skal ikke nyde noget, for sådan er det.

Men at kommunalbestyrelsens flertal overlader sagerne til folket, er ikke det, som vi forstår ved, at folket får øget indflydelse. Det er derfor, vi lægger så afgørende vægt på, at det er folkets initiativret, og den mulighed er ikke til stede. Den har vi haft i enkelte spørgsmål om spiritusbevillinger tilbage i 1930'erne, hvor man stemte om det i mange kommuner, og så havde vi den, når det drejede sig om skolenedlæggelser.

I 1956 foreslog Venstre, at man skulle have folkeafstemninger i forbindelse med skolenedlæggelser, fordi Venstre var bekymret for, om man nedlagde for mange skoler. I 1958 kom det så ind i folkeskoleloven, og det var forskellige procenter undervejs, endda helt op til 80 pct., man skulle have af underskrifter. I 1988 blev et flertal i Folketinget på Venstres initiativ enige om, at nu skulle man afskaffe dem, fordi nu syntes man, det var for besværligt, at folk ville have bevaret deres skole, men det er jo besværligt, at folk mener noget andet end det, man selv mener. Så vi har altså prøvet det, og jeg mener egentlig ikke, at det ødelagde noget som helst for beslutningsgangen. Det tog lidt længere tid.

Så er der selvfølgelig spørgsmålet: Er det kun i et amt eller i en kommune, man kan have en folkeafstemning, eller kan man have den i en del af en kommune? Det var hr. Frank Aaen inde på, og det er klart, at det er et spørgsmål, som er yderst relevant.

Problemet med f.eks. skoledistrikter er, at man i nogle kommuner har valgt at sige, at man har et enkelt distrikt, så man kunne komme om ved den bestemmelse på den måde, men det er relevant også i andre sager, om det er i lokalområdet. I en række tilfælde er jeg slet ikke i tvivl om, at det ikke nytter noget at sige, at det er lokalt, man tager stilling til det. Hvis man i en del af en kommune f.eks. er utilfreds med, at man måske skal have en losseplads placeret, og det så kun er dem, der stemmer, vil man også stemme i en anden kommune osv. Men det er et relevant spørgsmål. Vi har netop haft det i forbindelse med skoledistrikter, og man kunne godt forestille sig, at der var andre ting, der var lige så lokale som skolerne i sin tid.